

d'n Blauwe Klauwier

Uitgave : VOGELWERKGROEP 'DE KEMPEN'

**De avifauna van
Noord-Brabant van de 15 de
tot de 20 ste eeuw**

- Door: Dr. W. H. Th. Knippenberg. -

deel 6

Deel 6 van de avifauna van Noord-Brabant.

Het jaar daarop kwam wederom onder de voorgestelde prijsvragen "eene ornithologie van Noord-Brabant" voor, terwijl in 1857 het onderwerp werd uitgebreid tot "eene fauna van Noord-Brabant". In 1852 was reeds voorgesteld "eene geschiedenis der jagt en visserij in Noord-Brabant", waartoe ook "eene opgave der dieren zelve" behoorde. Uitgeschreven zijn deze prijsvragen niet, maar uit de voorstellen blijkt, dat de interesse, die in geheel Nederland toen begon op te komen, ook in het Genootschap weerklank had gevonden. Uit het "Vlugtig overzicht der verzamelingen van het Genootschap", door Dr. C.R.Hermans in 1855 samengesteld, blijkt dat naast mammoetbeenderen en zeeschelpen alleen "eene verzameling inlandsche vogeleieren" aanwezig was, door een jongen in 1847 te 's-Hertogenbosch verzameld.

In deze jaren was Jhr.Mr. J.B.A.J.M.Verheyen, die boven is vermeld als de bezitter van een vogelcollectie, lid van het Genootschap en vanaf 1852 ook lid van het bestuur; mogelijk heeft hij de prijsvragen opgesteld. In 1865 werd voor de laatste maal "eene ornithologie van Noord-Brabant" voorgesteld als prijsvraag en in dezelfde vergadering werd tot lid benoemd de Heer B.E.A.H. van Dijck te St. Michielsgestel, die een uitgebreide vogelverzameling bezat. In 1880 komt deze nog op de ledenlijst voor; al komt zijn naam nergens voor op de notulen van de vergaderingen, toch heeft hij enige voorwerpen aan het museum geschonken. Maar aan het inrichten van een vogelverzameling in het Provinciaal Museum heeft hij toen evenmin als Jhr. Verheyen blijkbaar gedacht. Voor het laatst in 1873 wordt op een vergadering van het genootschap over vogels gesproken. "Zoo was het slechts bij toeval, dat een onzer medebestuurders onlangs vernam, dat een vogel, door Schlegel opgegeven als niet in deze provincie voorkomende, ook hier tehuis behoort, eene zaak, schijnbaar van minder, doch voor volledige kennis van ons gewest gansch niet zonder belang. Daarna sluimert de vogelbelangstelling in het Genootschap. Eerst in 1941 heeft Dr.H.Heyman in een vergadering van het Genootschap gepleit voor meer belangstelling voor de flora en fauna van het gewest en zelfs voor de inrichting

vervolg:

van een natuurhistorische afdeling in het Provinciaal Museum. Hij citeerde daarbij de woorden van pater Ludovicus OFM Cap.: "Met systematische inventarisatie van de Brabantse vogel- en insectenwereld is zelfs nog geen begin gemaakt, laat staan van nog minder bekende diersoorten".

In 1952, een eeuw na de eerste prijsvragen, begon in het tijdschrift *Brabantia* een reeks artikelen over de broedvogels van Noord-Brabant, met concrete inventarisatiegegevens.

Toen in datzelfde jaar het eerste deel verscheen van "Het Nieuwe Brabant", kon de heer A.L.C.A. van Nijnanten in zijn overzicht van de fauna van deze eerste systematische onderzoeken een dankbaar gebruik maken. Voor de juiste kijk op de huidige vogelwereld zou een vergelijking met het verleden nuttig kunnen zijn. Het is jammer, dat men in 1854 niet geluisterd heeft naar de woorden, die toen n.a.v. de prijsvragen zijn gesproken: "Eene vereeniging als dit Genootschap ziet haar bestaan niet beperkt binnen den kring van eenen menschelijken leeftijd; zij handelt derhalve nuttig voor zichzelf, ook dan als zij slechts een nuttig werk, dat eerst op een zeer verwijderd tijdstip zal tot stand komen, voorbereidt".

Het vormen van een ornithologisch centrum bleek voor Noord-Brabant in de 19de eeuw niet mogelijk. De vogelverzamelaars zochten contact met de ornithologen van ons land. Op deze wijze zijn gelukkig veel gegevens bewaard gebleven. Schlegel bezocht zelf Valkenswaard en kreeg verdere inlichtingen van zijn mede valkenier Verster van Wulverhorst, die enige jaren te Boxtel heeft gewoond; Six, die zelf een collectie bezat, verschafte inlichtingen over de omgeving van Breda. De collectie Verheyen is bijna onbekend gebleven.

De roofvogels gingen in Nederland een moeilijke tijd tegemoet. Volgens de jachtwet 1852 konden premies worden geleverd voor het doden van "schadelijk gedierte"; de nieuwe jachtwet 1857 heeft deze premie facultatief gesteld. In de jaren 1852-1857 zijn echter volgens de officiële rapporten alleen al in Noord-Brabant premies uitbetaald voor 38 Arenden, 585 valken (Torenvalk, Boomvalk, Smelleken), 880 Havikken, 4132 Sperwers, 201 Buizerds, en 788 Wouwen. Al waren de determinaties uiteraard vaak foutief en werden kiekendieven Wouwen, en Torenvalken Sperwers genoemd, zijn het rampjaren voor de roofvogelstand geweest.

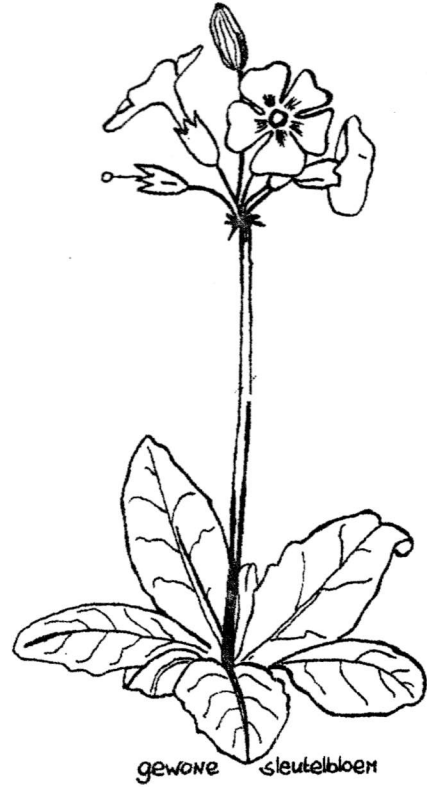

'n Dagje

op stap

naar

Zuid-Limburg.

door: Hans Cornelissen

EEN DAGJE ZUID - LIMBURG.(2-4 1978).

Sechts 6 man groot, maar 12 man sterk, stonden enkele Kempenaren, te weten: Wim, Jacques, Monique, Maaïke, Pieter en ik, gepakt en gezakt op het Eindhovense station. Hoewel we toch nog flink wat moeite hadden met de nieuwe zomertijd, lukte het ons toch om met de trein van 9 uur Maastricht te bereiken. Van daaruit bracht een ouderwetse dieseltrein ons naar ons beginpunt, Eijsden. En daar begon een nieuwe bladzijde uit het "Dagboek van zes zwervershonden". Al meteen hoorden we zwarte roodstaarten zingen, die zo te horen geen enkele moeite hadden met de zomertijd.

Omdat Wim ons allemaal nieuwsgierig maakte naar het noordelijkste puntje, Voerstreek, besloten we meteen maar een eindje van de uitgestippelde route af te wijken.

Deze omweg werd driedubbel beloond, want terwijl we onze tocht vervolgden via het prachtige Mesch en 's Gravensvoere, zagen we een paar torenvalken met nest, 2 kleine bonte spechten en een grote gele kwik. (jammer Tom, net in Bels). Ook waagden we ons aan de determinatie van een dode tjiftjaf, waarvan alleen de vleugels en pootjes ons land zouden mogen bereiken.(? ? ?). Hoe langer we liepen door de glooiende weilanden en de zeldzaam mooie fruitboomgaarden (sommige kerse- en pruimebomen bloeiden al), hoe feller de nieuwe voorjaarszon begon te schijnen. Langs een oude holle weg liepen enkele wijngaardslakken (zo'n knoepers zie je bij ons niet !) en onder een prachtig hellingbos noteerden we allerlei typische kalkminnende planten, zoals: maretak, maagdenpalm, maarts viooltje, muskuskruid en wat al niet meer. Opvallend waren ook de sappige groene plakraten overblijvend bingelkruid.

Behalve vele tjiftjafs hoorden we plotseling nog een ander zomerzanger-tje. Na enig denk- en aarzelwerk kwam het er toch vlot uit: zwartkop. En ook hier liet een kleine bonte specht constant zijn hoge kie- kie- kie bewonderen.

Bij een oeroudeontschorste boom, die Wim de moeite van het fotograferen helemaal waard vond, hielden we even halt voor een schaftpauze. Uit iedereen's grote hoeveelheden proviand bleek, dat gerekend werd op een lange tocht. En terecht, want kilometervreter Wim leidde ons in een behoorlijk tempo naar het Eijsderbos. Hier maakten een buizerd en een mannelijke havik gretig gebruik van de thermiek, die overal zo voor het oprapen lag. Na enige kapriolen bij een oude groeve namen we even een kijkje in een mini-natuurhistorisch-museumpje. Daar verbeterde we een opgezette vr. zwartkop in een oeverzwaluw en een huis- in een boerenzwaluw. Ze namen dat meteen van ons aan, want na een half jaar zonder zwaluwen waren ze natuurlijk al lang vergeten hoe die eruit zagen.

In het Eijsderbos (door S.B.B. uitgescholden voor Savelsbos) zongen ondanks de vele natuurgenieters toch nog vele boomklevers, enkele zwartkoppen en zelfs 3 glanskoppen. Het viel ons op dat de glanskop door zijn minder opgeblazen kopje veel meer een "echte mees" dan de gedrongen matkop, die we ook in de Kempen tegenkomen. De grote recreatiedruk had hier wel duidelijk een slechte invloed op de vegetatie, maar desondanks zagen we hele velden daslook (smaakt goed tussen leverpastei !), sleutelbloemen en bosanemonen en op een bepaalde plaats vonden we zelfs de zeer zeldzame gele anemoon !

Via een mooie toeristische mergelgroeve met steile wanden verlieten we de bossen. Vlak vóór Gronsveld was ik zelf het meest verrast toen mijn nepvoorspelling ineens geen nep meer was. Wat zagen we namelijk ?

twee boerenzwaluwen ! Deze lentebodes gaven ons weer volop kracht, hoewel het toch niet lang duurde voordat de dorst zich van ons meester maakte. Maar geen nood, want Jacques' uiterst gevoelige consumptieoren ontdekte al van ontstellend grote afstand een bellende ijscowagen.

Hij knoopte er meteen een flinke tractatie aan vast en daarna was het laatste eindje lopen naar Maastricht nog een peuleschilletje. Het duurde dan ook niet lang voordat we met de juiste trein weer huiswaarts gingen. Trouwens, de tocht was ons uiterlijk schijnbaar niet ten goede gekomen, want de conducteur waarschuwde ons al meteen om niet met handgranaten te spelen. Toch had hij vrij gauw in de gaten dat deze mensen geen anarchistische milieubeschermers waren. Een deftig vrouwtje keek vol afkeer toe hoe Pieter demonstratief zijn brandende voeten betastte en zijn sokken uitwong. En toen hij ook nog per ongeluk zijn rugzak boven haar in het bagagerek gooide, waar de modder nog vanaf droop, moet ze wel heel blij geweest zijn dat het volgende station in zicht was ! zo'n stelletje schofterikken ook !

Maar goed, zo tegen het schemer belandden we weer in Eindhoven en om de dag helemaal tot een groot succes te maken tracteerde Wim nog op een Kempisch kopje koffie met buitenlandse koeken.

Toen we terug naar huis ook nog de wind en alle stoplichten mee hadden vroeg ik me af wanneer de achterstallige pech dan wel zou komen. Maar de pech kwam niet en dus was en bleef het een fantastische lentedag.

Hans Cornelissen.

dia - serie

V. W. G.

door

geert sanders

DIA- SERIE VOGELWERK GROEP.

Zoals de meeste leden wel weten, heeft onze Vogelwerkgroep een dia-serie over de natuur. Deze is samengesteld in 1976. De bedoeling van deze serie is ze voor allerlei doeleinden te gebruiken.

Meestal wordt ze gedraaid, waarbij dan een van onze leden een toelichting geeft op wat er te zien is.

De serie bestaat uit zo'n 50 dia's zoals:

26 over vogels

7 " planten of boomsoorten

7 " landschappen

2 " soorten padden

enkele over verschillende andere dieren

nog enige over andere bezienswaardigheden.

Dus, zoals u ziet een grote variatie van wat de natuur biedt. Dit was ook de opzet van deze serie, zodat ze voor een zo groot mogelijke groep mensen gedraaid kan worden.

Op de volgende plaatsen is de serie al te zien geweest: n.l.

Camping Couwenberg voor ± 100 personen, in 1976

Een Scholengemeenschap in Aalst 400 kinderen, in 1976

Baarle Nassau voor ± 50 kinderen, in 1976

Ziekenhuis in Tilburg voor 50 personen, in 1976

A.C.J.N. ± 20 personen, in 1976.

In Wageningen voor ongeveer 40 personen, in 1977

Enkele klassen M.A.V.O. Eindhoven, in 1977.

En voor diverse kleinere groepjes in 1976, '77 en '78.

Ook de Vogelvereniging Veldhoven genoot met ongeveer 40 personen van deze dia's.

Het leuke van de serie is dat de persoon, die de lezing geeft, zich kan aanpassen aan de groep personen die hij voor zich heeft. Hij kan dus bij de lezing over vogels en planten bij enkele gegevens blijven, maar hij kan evengoed op bijzonderheden ingaan en er lang en breed over uitweiden.

Het bekijken van deze dia's kan een stimulans zijn om via deze beelden over de natuur te praten.

Het mooiste is als zo'n lezing gecombineerd kan worden met een excursie, zoals wij in het verleden meermalen gedaan hebben, dan kunnen de mensen dingen terugvinden die ze eerder uit de lezing gehoord of op de dia's gezien hebben. Het is de bedoeling dat er in de toekomst nog een tweede

serie bij komt. Ik ben nu al dia's aan het verzamelen voor deze volgende serie en doe hierbij een beroep op alle leden: "Hebt u misschien hiervoor nog enkele dia's ter beschikking?"

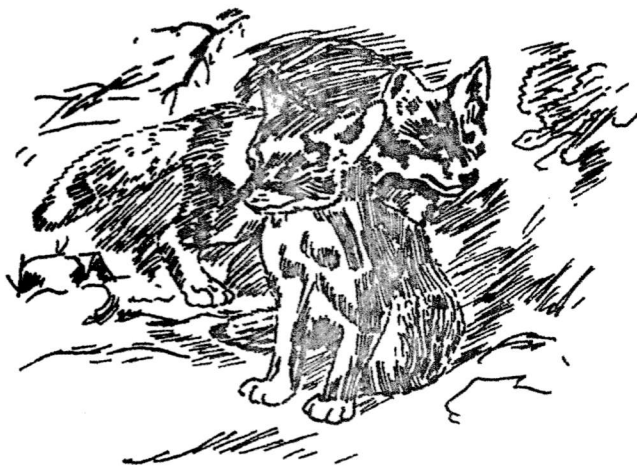
Het gaat voornamelijk over vogels, ook graag roofvogels, vooral vliegbeelden, maar ook planten en landschappen zijn welkom!!!

Mensen die interesse hebben kunnen contact opnemen met ondergetekende. Bij de serie is een beknopte toelichting gevoegd.

Geert Sanders,
Kruisstraat 42
Reusel. (tel. 04976- 1205).

voor u gelezen.

samenstelling: jan wouters.

Jonge vossen.

VOOR U GELEZEN.

In: Die Vogelwarte van dec. 1977.

Een artikel naar aanleiding van een zeer sterke ganzentrek over Noord-Duitsland eind november 1973. Er werden toen in twee dagen tijd ruim 56.000 trekkende ganzen waargenomen, voornamelijk kolganzen en rietganzen. Deze trokken van oost naar west over Duitsland.

Deze sterke trek was een gevolg van een strenge koude-inval gepaard gaande met veel sneeuw in heel midden Europa. Uit de doortrektijden konden de gemiddelde vliegsnelheid bepalen en afleiden dat de ganzen afkomstig moeten zijn geweest uit Oost-Duitsland en Polen waar herfstrustplaatsen zijn.

Verder een bijdrage over de ontdekking van een populatie Zwartkoppen in zuid-west Frankrijk met een afwijkende zang. Deze populatie omvatte ruim 20 mannetjes, die allen een bepaalde contonige strofe zongen.

Een onderzoek naar het verband tussen vetopslag en trekonrust in de herfst bij Tuinfluiters wees uit dat deze twee processen erg onafhankelijk van elkaar verlopen. Een proefgroep jonge Tuinfluiters kreeg maar net zoveel voedsel dat ze hun lichaamsgewicht konden handhaven. Vetopslag was dus niet mogelijk. Een controlegroep kreeg zoveel voedsel als ze lustten. Deze vogels begonnen wel vêt op te slaan. Toch werden de vogels van beide groepen 's nachts onrustig (trekonrust). Toen zes weken na het begin van de vetopslag ook de proefgroep meer te eten kreeg, legden de vogels daarvan ook een vetvoorraad aan, maar de trekonrust bleef hetzelfde als die van de controlegroep. Dit kan ook biologisch zinvol zijn. Want als in het wild levende vogels aan het begin van de trek op een plaats zijn waar ze niet genoeg voedsel kunnen vinden, kunnen ze beter toch maar vertrekken omdat ze dan nog kans hebben om op een betere plaats terecht te komen.

Dan nog een artikel over het wintervoorkomen van de Brandgans in Sleeswijk-Holstein. In het najaar treed er doortrek op, onafhankelijk van het weer; er zijn dan tijdelijk 10.000 - 20.000 Brandganzen aanwezig aan de west-kust van Sleeswijk-Holstein. Dan neemt het aantal af tot gemiddeld 2500 exemplaren in het midden van de winter. Dit aantal is echter sterk afhankelijk van het weer vooral sneeuw.

In strenge winters trekken ze allemaal weg, in zachte winters niet. In het voorjaar neemt hun aantal wederom toe tot maximaal 30.000 in maart/april, daarna trekken ze verder.

Tenslotte nog een artikel over "huwelijkstrouw" bij Baardmannetjes. Bij het uitwerken van terugmeldingen van geringde Baardmannetjes bleek dat er vaak paren die samen waren geringd ook samen teruggemeld werden. Van de 301 terugmeldingen waren er zo 36 paren. Daarvan waren er 32 echte paren, de andere 4 twee mannetjes of twee vrouwtjes. Het is dus zeer aannemelijk dat deze vogeltjes trouw blijven aan hun partner ook na het broedseizoen. In één geval zelfs 3 jaar. Zo'n paar kan ook een behoorlijke afstand afleggen: in drie gevallen meer dan 200 km. Waarschijnlijk "verloven" de Baardmannetjes zich al in de herfst; dit blijkt uit een paar dat nog in jeugdkleed geringd is en na het broedseizoen werd teruggemeld.

In de Volkskrant van 10 april 1978.

Over het vossen symposium van de Stichting Kritisch Faunabeheer.

De conclusie hiervan was dat de vos niet is te beschouwen als de voornaamste overbrenger van hondsdolheid (rabies) op mensen. Daarom is het onrechtvaardig om hem daarvoor te trachten uit te roeien.

Rabies komt ook voor bij allerlei muizen, wezel, egel en vleermuizen, en die beesten probeert men veel minder onder controle te houden.

Als men de vos gaat uitroeien kunnen de veldmuizen zich sterk uitbreiden, want ze vormen het hoofdvoedsel van een vos.

In West-Europa zijn al de wolf, de oehoe en de steenarend uitgeroeid, steeds met als argument dat ze rabies verspreiden. Dan kunnen we alle inheemse zoogdieren wel gaan uitroeien.

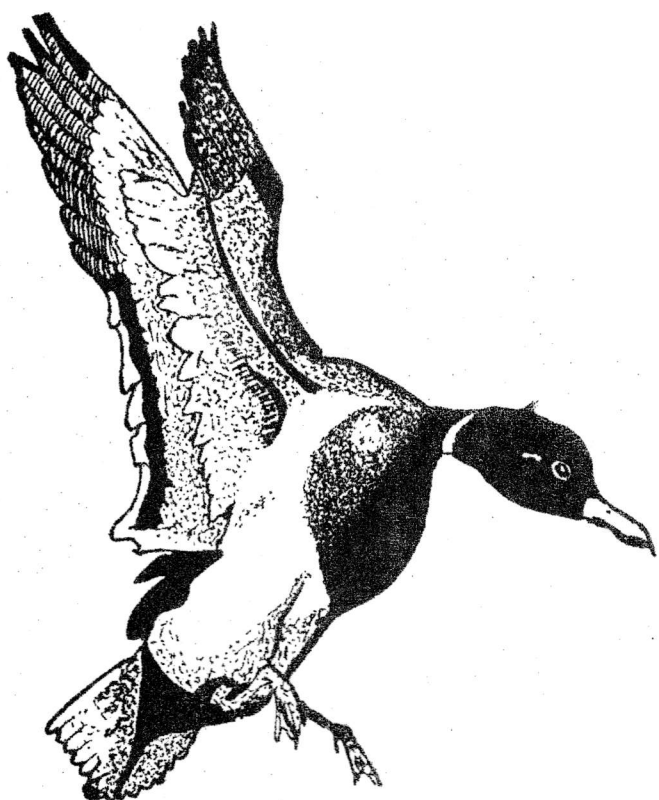
In de jachtliteratuur van de laatste tientallen jaren wordt de vos steeds zwart gemaakt met drie argumenten: De vos is een gevaar voor loslopend pluimvee, de vos is een bedreiging voor de inheemse fauna en een bedreiging voor de mens door het verspreiden van rabies.

Hiervoor ontbreekt elke wetenschappelijke basis.

Tenslotte over het gevaar van rabies dit: Tussen 1923 en 1977 zijn in Nederland 6 mensen gestorven aan hondsdolheid, zover bekend was hierbij nooit een vos betrokken. In die 54 jaar hebben er 24 miljoen Nederlanders geleefd. Dus de kans om dood te gaan door hondsdolheid is 1 op 4 miljoen. (Argus no. 1 1978). De kans om door een auto overreden te worden lijkt me heel wat groter. En daar kun je je niet tegen laten inenten.

Jan Wouters.

Een week-end

er

op

uit...

door: wim jacobs

Aan mij de eer het verslag te maken van het eerste weekend van de Vogelwerkgroep.

Het begon vrijdagavond, 21 april op de boerderij van de familie Rooijakkers te Oostelbeers.

Gemiddeld waren we met ongeveer tien mensen aanwezig want het was voor iedereen vrij om permanent aanwezig te zijn.

Bij het keuren van de slaappleaats bleek het voor de meesten het beste te bevallen op de schelft en als kudde hebben we er dan ook alle nachten vertoefd.

Vrijdagavond hebben we eerst koffie gedronken en toen op uilenexcursie.

Electronisch verwekte uilengeluiden werden meerdere malen gehoord maar... tenslotte, hoewel zacht, op twee plaatsen een echte ransuil. Ze werden eerst door de beste luisteraars gelokaliseerd en naderhand van dichtbij beluisterd. Ook vogelaars zijn nog kunstmatig met cassetterecorder te lokken, bleek na de terugkomst van Jacques uit Oirschot.

Het slapen in de eerste nacht viel niet zo mee door de onwennigheid en omdat er onder ons ook kuddedieren waren die minder stil waren dan wij.

Zaterdagmorgen excursie naar de Baest om \pm 6 uur na de koffie en een snelle kunstmatige zonsopkomst om 5.15 uur.

Jo, Wim v.d.Voort en Geert Sanders vielen nog laat op de klep.

De bedoeling was: vogels te inventariseren volgens de indeling van Rob Aarts. Hiervoor had hij de benodigde kaartjes gemaakt. Het hoofddoel was van elkaar te leren en over het gebied meer te weten te komen. Dat fotograferen in de Baest niet zonder gevaar is dat weet Wim de Kroon nu wel ! Bij het pogen om twee reeën op de gevoelige plaat vast te leggen werd hij én de reeën weggejaagd door een jager van dit gebied. Door de twee schoten hagel, gelost vanuit de auto, was hij bijna aangeschoten en had er ook meteen genoeg van om mee verder te werken !!!

Om niet alle vogels, die we die morgen zagen te noemen, wil ik er toch enkele vermelden: twee mann. goudvinken, twee koekoeken, twee vuurgoudhaantjes, negen regenwulpen en verschillende boerenzwaluwen. Om \pm 10 uur waren we terug.

Na koffie gedronken te hebben en voor brood gezorgd te hebben gingen we \pm elf uur naar de Kampina, voor de meesten van ons een niet dikwijls of nog nooit bezocht gebied.

We hadden wel succes want tijdens de tocht naar het Belversven en bij het Belversven werden o.a. 42 regenwulpen, vr. bruine kiekendief en 2 blauwborstjes gezien.

Een opvallend verschijnsel bij het Belversven was een blauwe reiger die zich vliegend midden in het water liet zakken en dan even later weer opsteeg met een vis in zijn snavel. Dit werd tweemaal waargenomen.

Van het Belversven werd er via het achterste ven, dat afgezet was alsof er oorlog was, naar de Huisvennen gelopen. Op diverse plaatsen zongen boompiepers, 's middags opvallend meer dan 's morgens toen het kouder was.

Roofvogels werden uit de lucht opgepikt door Lex, de een na de ander wist hij te ontdekken. Hiervoor even mijn pet af !!! Achtereenvolgens waren het rode wouw, 2 boomvalken en een mann. sperwer.

Teruggekomen bij de fietsen bleken de bidons van Jan Wouters en Margot te zijn gevlogen.

Jo en Wim v.d.Voort, Gerard en Wim de Kroon gingen wat eerder met de auto terug en zorgden alvast voor de voorbereiding van het avondeten.

Jan Wouters en zijn vrouw hebben het verder verwerkt tot een volledig verzorgd diner van twee gangen. Hongerlijders konden een of twee gangen meer doen en dan was ook bij hen het "knagen der magen" volledig langelegd.

Het in "Chili special à la Jan Wouters" verwerkte materiaal deed bij velen het vermoeden rijzen van het 's avonds horen van broekuilen. De ± 25-jarige bouwvakker, W.d.K. demonstreerde tijdens het eten het geluid al twee maal.

Na het voetballen en uitrusten hebben we 's avonds de geleden dorst van overdag in een dorpskroeg verder geleest. Menige nieuwe bak van onze Zuidereburen werd verteld maar Gerard was hierin toch wel het meest -de meester-. Door het drukke bezig zijn de hele dag en daarna nog met de nodige grote- of kleine slaapmutsjes, sliepen de meesten die nacht niet voor één maar wel voor twee ossen.

's Morgens was het weer vroeg dag. Om 5.15 uur op en wegwezen om gezamenlijk nog een indruk te krijgen van het nog niet bezochte zuidelijk gedeelte van de Baest.

Onderweg hebben we veel gezien of gehoord o.a.: 2 witgatjes, regenwulpen, gekraagde roodstaart, koekoek en enkele kramsvogels. Bij thuiskomst werden bij de boerderij, door Hans, de eerste huiszwaluwen waargenomen. Na inpakken reden we door naar een café in Middelbeers. Hier hebben we nog nagepraat, waarna ieder zijn eigen weg ging. Lex, Hans, Jacques en ondergetekende zijn nog even naar de Keyenhurk gereden wat echt de moeite waard was. We zagen o.a. slobbeenden, wintertalingen, regenwulpen, scholeksters, 2 boomvalken, grutto's en wulpen. Dit is een kleine greep uit alle waarnemingen.

Hierbij wil ik toch ook mijn teleurstelling uitspreken, omdat er alleen een grotendeels harde kern aanwezig was en dat diverse mensen waar het eigenlijk voor was bedoeld niet aanwezig waren. Waar waren de ondertekenaars van het discussiestuk? Respect hebbend voor de actieve, minder actieve en stille leden die echt verhinderd waren, wil ik tot de andere afwezigen zeggen: "Lummels, dat jullie dit hebben laten lopen! Tenslotte wil ik eindigen met dank aan de organisatoren van het kamp, de boer voor de gastvrijheid en de deelnemers die als groep een geslaagd kamp hebben verzorgd en gemaakt.

Wim Jacobs.

ORNITHOMANIA

door

FRANK NEYTS

en

JACQUES V. KESSEL.

ORNITHOMANIA -- VOGELS ALLERLEI

Blijkbaar zijn er nog misverstanden over het hoe/waarom/hoezo/watte? van deze magnifieke rubriek. Voor de domoren, luilakken, sufferds, treuzelaars en aarzelaars zullen wij daarover nog éénmaal uitsluitend geven:

Als kopie hiervoor kan alles dienen wat met vogels, vogelaars, vogelboeken enzovoort heeft te maken, met dien verstande dat het onderwerp iets wat origineel is of dat het op een originele manier benaderd is door de inzender van de kopij.

Voorbeelden: krantenartikelen die iets met bijv. milieuverontreiniging te maken hebben, voorzien van een krities commentaar. rake opmerkingen, gehoord tijdens exskursies, vergaderingen, interessante stukjes uit oude en/of nieuwe boeken of tijdschriften.

Gewoon een grappig (kort) stukje of verhaaltje over vogels en vogelaars, vogelboeken enz.

Wilt het nu nog niet duidelijk is (raadpleeg eventueel de vorige afleveringen van deze rubriek) verdient een ornithomaans faal-certificaat wegens domheid in de derde graad!

Nou daar gaat-ie dan weer, alle remmen los en inkt in de pen!

Pieter Wouters zag op 22 april j.l. een "bruine" Zwarte Specht! Nou, Pieter je hebt het weer eens bruin gebakken, of wou je een bruine arm halen bij de h.h. "ornithomanologen"? Overigens is ons niets bekend over eventuele kleurafwijkingen of mutaties bij de Zwarte Specht. Wie?

Een andere opmerkelijke waarneming is die van een (vermoedelijke) Bijeneter in Hapert door "onze man in Hapert" Marco B. Hier volgt zijn relaas:

"Tijd: 26-03-1978, ca. 9.50 uur.

Plaats: kruising Bernhardsstraat-Julianalaan (sic!) te Hapert.

Beschr.: Bewuste vogel ontdekt op vreemd geluid achter mij, het geluid is ter plekke als "prwiept" genoteerd. Riep in het totaal 4 x vrij hard en vrij schor.

Vleugels puntig en vrij lang, vogel ter grootte van Merel, maar sierlijker voorkomen. Twee kort uitstekende spitse staartpennen in het midden van de staart, snavel vrij lang.

Kleur van de buik duidelijk groen bij goed zonlicht (even maar) met lichte keel. De kleur van de ondervleugels alleen als "donker" gezien (dezen vielen dus in de schaduw). Van de bovenkant waren alleen de donker aandoende bovenvleugels zichtbaar. Kwam kaarsrecht overvliegen, waarbij de vleugelslagen door enkele glijpauzes afgewisseld werden. Ging achter een huis lager vliegen in n.w. richting (kwam ook zo over). Aangezien ik te voet was zag ik de vogel niet weer, maar hoorde nog wel éénmaal zijn rop. Ook zoeken met de fiets, later, leverde niets op."

Tot zover Marco B.

De oplettende lezer zal ook uit de beschrijving wel op kunnen maken dat deze beschrijving goed past bij die van een Bijeneter. Nu zouden we daar normaal gesproken ook weinig poespas over maken, ware het niet dat deze waarneming opmerkelijk vroeg is! Volgens Géroudet (1973) arriveren de Bijeneters in de Camargue pas in de laatste decade van april of begin mei (vanuit tropisch Oost-Afrika, waar zij overwinteren). In "Vogels kijken in Europa" van o.a. de Zweeres, vinden wij op pag. 178 (Portugal) de opmerking: "Reeds in januari kan men hier (de zuidkust van Portugal) de Boerenzwaluwen zien aankomen en in april de Bijeneters"!

In de "Avifauna van Nederland" (1976) vinden wij als vroegste waarneming: 28 en 29 april 1952 Amsterdam. In de "Avifauna van Noord-Brabant" wordt slechts één zeer oude waarneming vermeld, zonder precieze datum. Hoewel de "schijn" dus "tegen" is, zouden wij moeilijk kunnen verzinnen welke andere vogelsoort dan een Bijeneter op die bewuste dag in Hapert

rondfladderde! (Ontsnapping uit gevangenschap lijkt haast onmogelijk aan-
gezien deze soort nauwelijks in gevangenschap wordt gehouden!).
Marco, troost je maar met de gedachte dat er minstens éénmaal per jaar
in Limosa wel gekkere waarnemingen worden vermeld en erkend!
In de vogelwereld kan tenslotte alles!

Over de k ekskursie naar de Kortelen verschijnt in de volgende B.k. een
verslag. We kunnen wel alvast vermelden dat 'n groep van 6 of 7 vogelaars
binnen 15 minuten een hele Chinees naar binnen hebben gewekt. Of was
het een hele rijsttafel? In ieder geval zal het behoorlijk zwaar op de
maag hebben gelogen. Geef mij maar 'n saté'tje!

Wederom kregen wij een waarneming binnen van een "Witkoppige Staartmees".
Laten we hierover even duidelijk zijn: .
De Nederlandse populatie Staartmezen is een overgangspopulatie tussen
de Engelse (met zware zwarte strepen op de kop en ~~xxx~~ nogal donkerroze
flanken) en de Noordeuropese (met spierwitte kop en witte flanken).
Hieruit volgt dat "onze" Staartmezen nogal variabel gekleurd kunnen zijn
en dat exemplaren met bijna of zelfs geheel witte koppen niet zó zeld-
zaam zijn. Daarentegen zijn van de Noordeuropese vorm (ssp. "caudatus")
geén "officiële" waarnemingen in Nederland bekend!
Zie je nu zo 'n "witkop", let dan ook goed op de onderzijde, die moet
zeer licht of zelfs wit zijn, evenals zijn kop (spierwit!), wil je
durven spreken van een Skandinaviër!

In april werden op diverse plaatsen slaapplaatsen van Witte Kwikken
ontdekt met vrij grote aantallen, o.a. 95 en 30 exx. Dat zullen die
verkwikt wakker zijn geworden!

Onze nachtbraker Geert Sanders verzamelt alle gegevens over Nachtzwalu-
wen. Ook zal hij de speciale Nachtzwaluwenekskursie op 23 juni a.s.
organiseren. Over doel, methode etc. zal nog e.e.a. worden verteld.

Behalve de ca. 200 Blauwe Klauwieren die de afgelopen maand gestencild
en geniet her en der rondspookten in de Kempen, werden er nog diverse
andere Blauwe Klauwieren gesignaleerd op data die zij anders reeds in
noordelijker landen doorbrachten. Wij vragen dan ook uw speciale aandacht
voor deze vogel in de hoop dat ze voor kleine Blauwe Klauwiertjes gaan
zorgen! De redactie leeft intens mee, bij goed gevolg zijn zij immers
van een hoop werk af!

In april/mei werden nogal wat Regenwulpen gesignaleerd, zo her en der.
Dat het in die tijd ook ontiegelijk gegoten heeft zal wel toeval zijn!?
Zo niet dan stel ik voor om de jacht op de Regenwulp tijdelijk te her-
openen tot we in een gebied van hoge luchtdruk liggen.
Om dezelfde reden zouden we een opening van de jacht kunnen overwegen op:
~~xxxxxxx~~ IJsdruiker, IJsvogel, Sneeuwgorst, Winterkoninkje, Stormmeeuw etc.

Door het Ministerie van Landbouw en Visserij is een actie gestart om
boeren e.d. in de gelegenheid te brengen diverse giftige bestrijdings-
middelen (die verboden zijn althans) in te leveren. Tot nu toe heeft dit
170.000 kilo rotzooi opgeleverd, die allemaal de verbrandingsoven zijn
ingegaan. Ongetwijfeld redt dit weer ettelijke Buizerden, Ransuilen etc.
van een "onmenselijke" dood!

Denken jullie aan kpij voor het speciale "Roofvogelnummer"????!!!!!!!

En laat het niet bij denken alleen!

Кокнеетув

Larus ridibundus Linn.

